

III Curs bàsic Codi Medicament

Prevenció secundària de Problemes de Salut relacionats amb els Medicaments (PSM)

Dades generals

Durada: 12 hores (6 hores en línia + 6 hores presencials)

Modalitat: semipresencial

Edició: tercera edició

Dates clau:

- Inici curs: dilluns, 1 de juny de 2026
  - Sessió en línia síncrona 1: dimarts, 2 de juny de 16 a 17:30h per Zoom.
  - Sessió en línia síncrona 2: dijous, 4 de juny de 16 a 17:30h per Zoom.
  - Jornada presencial: dijous, 18 de juny de 8 a 13:30h a la Sala d'actes de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de Barcelona.
- Fi curs: dijous, 26 de juny de 2026

Direcció del curs

- Dr. Jesús Ruiz Ramos: Adjunt del servei de farmàcia, Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de Barcelona.
- Dra. Mireia Puig Campmany: Directora del servei d'urgències, Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de Barcelona.

Presentació

Els problemes de salut relacionats amb els medicaments (PSMs) definits com a diagnòstics relacionats amb l'ús o manca d'ús d'un medicament són una causa prevalent i evitable de consulta als serveis d'urgències hospitalàries (SUH).

A Sant Pau es va dur a terme l'assaig clínic on es va avaluar l'impacte de la implantació del programa de prevenció secundària Codi Medicament. L'activitat realitzada inclou atenció farmacèutica, amb revisió de medicació centrada en la persona, coordinació entre els diferents nivells assistencials i visita telefònica a l'alta als pacients que consultaven al SUH per aquesta causa envers programes de prevenció de PSMs estàndards al sistema sanitari (grup control).

Les anàlisis finals van incloure 769 pacients de 80,3 anys d'edat mitjana (58,3% de dones). D'aquests, 68 (8,8%) van ser readmesos en 30 dies (grup de control, 40 de 384), incidència acumulada: 10,4%; grup d'intervenció, 28 de 386 (incidència acumulada, 7,3%). Després d'ajustar el model per a la insuficiència cardíaca crònica (ICC), hi va haver una menor incidència de readmissió hospitalària entre els pacients en el grup d'intervenció en comparació amb aquells que no van rebre la intervenció (odds ratio: 0,61).95% CI: [0,37-0,97]; (NNT) =32.1

D'aquest assaig clínic també se'n va fer un estudi econòmic (2); segons els resultats del model proposat, la implementació del codi medicament redueix el cost associat dels reingressos i les reconultes al SUH, generant un estalvi net anual de 87.639€.

En base als resultats obtinguts al assaig clínic i a l'experiència, a l'Hospital de Sant Pau, en col·laboració amb l'Hospital Dos de Maig, l'Hospital General de Granollers i el Consorci Sanitari de Terrassa, volen implementar un nou model d'atenció que faciliti estandarditzar a la pràctica clínica habitual del SUH, un programa de prevenció secundària de PSMs que estigui preparat per ser escalat i estès a la resta del sistema sanitari.

Bibliografia:

- *Juanes A, Ruíz J, Puig M, et al. The Effect of the Drug-Related Problems Prevention Bundle on Early Readmissions in Patients From the Emergency Department: A Randomized Clinical Trial. Annals of Pharmacotherapy. 2022;0 (0). doi:10.1177/10600280221143237.*
- *Ruiz-Ramos J, Juanes-Borrego A, Puig-Campany M, Blazquez-Andión M, López-Vinardell L, Gilibert-Perramon A, Guiu-Segura JM, Manges-Bafalluy MA. Cost-effectiveness analysis of implementing a secondary prevention program in those patients who visited an emergency department for drug-related problems. Int J Pharm Pract. 2022 Jul 18;riac061.*

Objectiu general

Donar a conèixer el programa assistencial de prevenció secundària de problemes de salut relacionats amb els medicaments que causen consulta a urgències "Codi medicament".

Objectius específics

1. Identificar els Problemes de Salut relacionats amb els Medicaments (PSM) i el seu impacte.
2. Compartir les possibles actuacions posteriors a un PSM (prevenció secundària-Codi Medicament) i les actuacions prèvies preventives de la seva aparició (prevenció primària).
3. Reforçar el model d'atenció compartida entre especialistes dels diferents àmbits assistencials (Atenció Primària, Urgències, Farmàcia, Centres Sociosanitaris, Equips d'Atenció Residencial).

Destinatari

Professionals sanitaris amb interacció amb el programa de prevenció secundària "codi medicament" (farmacèutics, metges, infermeres) de qualsevol àmbit d'atenció sanitària.

Programa/Cronograma

El curs consta de dos blocs:

BLOC 1. Introducció teòrica a la prevenció de PSMs (en línia amb interacció dels participants durant les sessions en directe/2 sessions)

Data	Acció	Detall contingut
Dilluns 01/06/26	Inici del curs. Enviament per correu electrònic de les claus als participants. Accés a l'aula virtual.	Benvinguda als participants. Presentació del programa del curs i calendari.
Dimarts 02/06/26	Sessió síncrona en línia 1 de 16 a 17:30 hores i realització del test d'avaluació de coneixements síncrona 1.	<ul style="list-style-type: none"> • Benvinguda i presentació dels experts (5') • Definició i impacte – Adrián Palza (25') • Diagnòstics associats a PSMs - Jesús Ruiz (25') • Model d'atenció al pacient fràgil a urgències HSP - Marta Blázquez (25') • Torn de paraula i conclusions (10')
Dijous 04/06/26	Sessió síncrona en línia 2 de 16 a 17:30 hores i realització del test d'avaluació de coneixements síncrona 2	<ul style="list-style-type: none"> • Benvinguda i presentació dels experts (5') • Factors de la farmacoteràpia relacionats amb PSMs - Jesús Ruiz (25') • Revisió de la medicació centrada en la persona - Javier González (25') • Coordinació entre nivells d'atenció. Paper dels diferents actors - Marta Lestón, M. Dolores Muñoz (25') • Torn de paraula i conclusions (10')
Dilluns 08/06/26	Data límit realització tests d'avaluació de coneixements i test de satisfacció del bloc 1.	
Dimarts 09/06/26	Publicació qualificació final bloc 1 i indicacions als participants que podran accedir al bloc 2. Cal superar el bloc 1 per accedir al bloc 2.	

BLOC 2. Abordatge pràctic del malalt amb PSMs (jornada presencial a l'HSP).

Data	Acció	Contingut
Dijous 18/06/26	Jornada presencial de 8 a 13:30h a la Sala d'actes de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de Barcelona (sala d'actes).	<i>Veure detall al final d'aquesta taula..</i>
Divendres 19/06 al dilluns 22/06	Realització del test d'avaluació de coneixements de la sessió presencial i test de satisfacció del bloc 2 a l'aula virtual.	
Dijous 25/06/26	Publicació qualificació final bloc 2 i qualificació final del curs.	
Divendres 26/06/26	Descàrrega de certificat de l'alumne/a i tancament del curs.	

Detall jornada presencial del Bloc 2: Abordatge pràctic del malalt amb PSMs

08:00h Recepció i acreditació participants.

08:30h Presentació de la jornada

A càrrec de la Direcció de l'Hospital, CatSalut, Campus d'aprenentatge, CSSC

09:00h Cas Clínic 1: Activació del Codi Medicament

Ponents: Marta Docío, Adrián Plaza, Jordi Fernández.

PSM, detecció i avaluació, activació del CM, filiació de la causa -arrel- Malalt que consulta a Urgències amb PSM relacionat amb tractament anticoagulant. (Detecció del PSM/Activació del CM, filiació de la causa desencadenant, avaluació de riscos, decisió terapèutica, anticoagulants nous i antics, conciliació de medicació).

10:00h Cas Clínic 2: Pacient amb malaltia avançada crònica (MACA)

Ponents: Sergio Herrera, Milagros García, Ana Juanes.

Prevenció del PSM en el pacient més fràgil i/o con insuficient suport social que consulta per a síndrome confusional. Malalt MACA i/o terminal en situació d'estabilitat clínica. Revisió de medicació. Beneficis esperats del tractament, avaluació de risc benefici, canvis en la prescripció/desprescripció/ Carga AntiAch).

11:00h Cafè descans

11:30h Cas Clínic 3: PSMs amb perspectiva de gènere

Ponents: Mª Antonia Mangles, Jesús Ruiz, Montse Serés Roig

Perspectiva de gènere en urgències. Diferències a la presentació de PSM per sexe i gènere. Abordatge de problemes de salut relacionats amb la medicació amb perspectiva de gènere

12:30h Cas Clínic 4: Pacient amb FRCV en tractament crònic amb Antidiabètics i història de mala adherència

Ponents: Iván Agra, Noemí Villén, Eloi Merencio, Noe Garin.

Malalt crònic en tractament antidiabètic que consulta per descompensació hiperglucèmia. (Dispositius d'ajuda a la adherència, complexitat terapèutica).

13:30h Cloenda

Quadre d'experts

Jesús Ruiz Ramos

Llicenciat en Farmàcia. Universitat de Salamanca. 2009
Especialista Farmàcia Hospitalària. Hospital Universitari La Fe. 2014
Doctor en Farmàcia. Universitat de València. 2018
Adjunt Servei de Farmàcia, Hospital de la Santa Creu i Sant Pau

Ana Juanes Borrego

Llicenciada en Farmàcia. Universitat de Salamanca. 2000
Especialista Farmàcia Hospitalària. Corporació Parc Taulí. 2006
Doctora en Farmàcia. Universitat de Granada. 2017
Cap Servei de Farmàcia, Hospital del Mar

Sergio Herrera Mateo

Llicenciatura en Medicina i Cirurgia Universitat de Barcelona. 1999
Especialista en Medicina Interna per l'Hospital de Santa Creu i Sant Pau. 2005
Metge Adjunt Servei Urgències Generals i Coordinació de Trasplantament des de l'17 de juliol de 2005 fins a l'actualitat, Hospital de la Santa Creu i Sant Pau

Javier González Bueno

Llicenciat en Farmàcia. Universitat de Salamanca. 2009
Especialista Farmàcia Hospitalària. Hospital Virgen del Rocío. 2014
Doctor en Medicina i Ciències de la Salut (Universitat de Barcelona). 2021
Adjunt Servei de Farmàcia, Hospital del Mar

Adrián Plaza Diaz

Graduat en Farmàcia. Universitat Miguel Hernández. 2017
Especialista Farmàcia Hospitalària. Hospital Santa Creu i Sant Pau. 2023
Adjunt Servei de Farmàcia, Hospital de la Santa Creu i Sant Pau

Maria Dolores Muñoz Zafra

Diplomada en infermeria. 1997
Infermera gestora FLS, Servei d'urgències, Hospital de la Santa Creu i Sant Pau

Noé Garin Escrivá

Llicenciat en Farmàcia. Universitat de Barcelona 2007.
Especialista Farmàcia Hospitalària. Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. 2012.
Doctor en salut pública. Universitat de Barcelona. 2015.
Màster en Farmàcia Clínica i Farmàcia Assistencial
Adjunt, Servei de Farmàcia, Hospital de la Santa Creu i Sant Pau

Milagros García Peláez

Llicenciada en Farmàcia per la Universitat de Barcelona. 1992
Títol d'especialista en Farmàcia Hospitalària. Residència F. I. R. a l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, Barcelona. 1999
2011-2012 Màster Universitari en Farmàcia Assistencial i Atenció Farmacèutica per la Universitat de Barcelona. 2012
Farmacèutica adjunta al Servei de Farmàcia de l'Hospital General de Granollers. Atenció farmacèutica a l'àrea d'Urgències i àmbit de geriatría. Nivell C de carrera professional

Montse Serés Roig

Llicenciada en medicina i cirurgia
Servei d'urgències i coordinació de transplants

Eloi Merencio Naudín

Llicenciat en farmàcia, Màster en gestió de serveis d'Atenció Primària, Socials, Hospitalaris i Comunitaris.
GESAPH
Director Farmàcia Naudin

Ivan Agra Montava

Llicenciat en medicina i cirurgia
Coordinador del grup de treball SoCMUE-diabetes
Servei d'urgències i coordinació de trasplantaments

Noemi Villén Romero

Llicenciada en Farmàcia per la Universitat de Barcelona
Especialista en Farmàcia Hospitalària en Mútua Terrassa
Doctorada en "Metodologia de la Recerca Biomèdica i Salut Pública" per la Universitat Autònoma de Barcelona l'any 2023
Farmacèutica de l'Àrea del Medicament i Servei de Farmàcia, Atenció Primària Barcelona Ciutat (Institut Català de la Salut)

Marta Lestón Vázquez

Llicenciada en Farmàcia per la Universitat de Santiago de Compostel·la
Especialista via FIR en Farmàcia Hospitalària en la Xerència de Xestió Integrada A Corunya.
Farmacèutica de l'Àrea del Medicament i Servei de Farmàcia, Atenció Primària Barcelona Ciutat (Institut Català de la Salut)

Marta Docio

Grau en medicina i cirurgia. Universitat Complutense de Madrid. 2017
Especialista en medicina familiar i comunitària. 2023
Adjunt Servei d'urgències, Servei d'urgències i coordinació de trasplantaments

Marta Blazquez Andion

Llicenciada en medicina i cirurgia. Universitat de Salamanca. 1999.
Especialista en medicina interna. Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. 2006
Coordinadora àrea de fragilitat. Servei d'urgències i coordinació de trasplantaments.

Jordi Fernández Morató

Llicenciat en Farmàcia per la Universitat de Barcelona
Especialista via FIR en Farmàcia Hospitalària en Hospital del Mar
Farmacèutic adjunt, Servei de Farmàcia. Consorci Sanitari de Terrassa

Mª Antonia Mangués Bafalluy

Presidenta de la Societat Catalana de Salut amb Perspectiva de Sexe i Gènere
Excap de servei de farmàcia de l'Hospital Santa Creu i Sant Pau
Doctora en Farmàcia

Avaluació

El model d'avaluació del curs està basat en una avaluació contínua dels aprenentatges vinculant la part teòrica del bloc 1 amb la pràctica del bloc 2:

Avaluació contínua	
Bloc 1 (30%)	Bloc 2 (70%)
<ul style="list-style-type: none"> • Consta de dues sessions en línia síncrones. • Cada sessió té un test d'avaluació dels aprenentatges i un test de satisfacció. • Cal superar el bloc 1 per poder assistir al bloc 2.	<ul style="list-style-type: none"> • Consta d'una sessió presencial. • La sessió té un test d'avaluació dels aprenentatges i un test de satisfacció.

És requisit indispensable per a superat el curs:

- Assistir al 100% de les sessions planificades (dues sessions síncrones en línia i una sessió presencial) en la totalitat del seu temps.
- Realitzar i superar els test d'avaluació d'aprenentatges amb un 70% (2 intents permesos).
- Superar l'avaluació final del curs amb un 70% sobre 100%.

Metodologia i entorn d'aprenentatge

La metodologia d'aprenentatge es basa en un model guiat pel tutor/a del curs, i la seva funció principal serà fer d'enllaç entre el bloc 1 i el bloc 2, així com resoldre dubtes tant de funcionament del curs com d'aspectes acadèmics en un marge de 24-48 hores.

L'aula virtual serà l'espai obert des de l'inici del curs, on es faran totes les comunicacions entre el tutor/a del curs i els participants a través del tauler (unidireccional) i fòrum (bidireccional).

També serà un espai on es publicaran la guia docent del curs, recursos d'aprenentatge, els test d'aprenentatge, els test de satisfacció, així com les qualificacions de tots els elements qualificables, i el diploma d'aprofitament en cas de superar favorablement el curs.

Les dues sessions en línia síncrones:

- Es realitzaran mitjançant l'eina zoom, on el participant podrà disposar de l'enllaç per a connectar-se.
- Cada expert durant 30 minuts exposarà les idees clau, interactuarà amb els participants plantejant qüestions, i obrirà debat o torn de preguntes.
- Durant les sessions els participants podran resoldre dubtes amb els experts-ponents a través del xat de l'eina.
- La sessió s'enregistrarà i es publicarà a l'aula virtual per a la seva posterior consulta. Un cop finalitzat el curs ja no s'hi podrà accedir.
- Durant les sessions es portarà un control automàtic d'assistència.
- En acabar la sessió el participant podrà realitzar el test d'aprenentatge vinculat a la sessió.

La jornada presencial:

- Es realitzarà a la sala d'actes de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau.
- Es plantejaran casos clínics de la mà d'experts de prestigi i d'equips multidisciplinars.
- Durant la sessió els participants podran resoldre dubtes amb els experts-ponents presencialment.
- A l'inici i fi de la sessió es portarà un control d'assistència.
- En acabar la sessió el participant podrà realitzar el test d'aprenentatge vinculat a la sessió, així com el test de satisfacció.

Acreditació

Al finalitzar el curs el participant es podrà descarregar un diploma d'aprofitament si compleix amb els requisits indicats a l'apartat d'avaluació, i prèviament ha complimentat el qüestionari de satisfacció final del curs.